

CẬP NHẬT DIỄN TIẾN CÁC ĐIỂM NÓNG CĂNG THẲNG THƯƠNG MẠI

MỸ - TRUNG

Mở rộng cuộc chiến chip

Từ năm 2018 đến nay, căng thẳng thương mại giữa Mỹ và Trung Quốc vẫn luôn là tâm điểm chú ý trong hoạt động thương mại toàn cầu. Đầu năm 2022, thế giới dường như đã có lý do để kỳ vọng vào sự hàn gắn trong mối quan hệ giữa hai cường quốc này khi Mỹ gỡ bỏ một số biện pháp trừng phạt thuế quan áp đặt với hàng hóa Trung Quốc. Tuy nhiên, mâu thuẫn bất ngờ gia tăng khi Mỹ ban hành quy định về kiểm soát xuất khẩu chip và thiết bị bán dẫn sang Trung Quốc. Một cuộc chiến mới trên “mặt trận” chip bán dẫn dường như đã bắt đầu.

Từ đầu năm 2023, “cuộc chiến chip” đang có xu hướng mở rộng khi các nỗ lực của Mỹ thúc đẩy các nước đồng minh cùng hành động đã có kết quả đầu tiên. Ngày 27/01/2023, Mỹ đã đạt được một thỏa thuận với Hà Lan và Nhật Bản về hạn chế xuất khẩu một số máy móc sản xuất chip tiên tiến sang Trung Quốc.

Sau đó, ngày 8/3/2023, Hà Lan công bố kế hoạch hạn chế mới đối với xuất khẩu công nghệ bán dẫn ra nước ngoài với mục đích bảo vệ an ninh quốc gia. Mặc dù không nêu tên Trung Quốc trong kế hoạch của mình nhưng hành động kiểm soát xuất khẩu đối với thiết bị sản xuất vi mạch của Hà Lan được cho là nhằm ngăn chặn việc bán công nghệ sản xuất chip tiên tiến sang Trung Quốc. Trước động thái này, Trung Quốc đã ngay lập tức lên tiếng phản đối và cho rằng các biện pháp của Hà Lan đang phá hoại nghiêm trọng quy tắc thị trường và thương mại quốc tế, gây tổn hại đến các công ty Trung Quốc và ảnh hưởng nghiêm trọng đến sự ổn định của chuỗi cung ứng trên thế giới.

Tiếp nối Hà Lan, sau khi công bố chính sách vào tháng 3/2023, ngày 23/05/2023, Nhật Bản ban hành Đạo luật Ngoại hối và Ngoại thương sửa đổi, có hiệu lực từ ngày 23/07/2023, trong đó bổ sung 23 loại thiết bị sản xuất chất bán dẫn vào danh sách hàng hóa xuất khẩu bị kiểm soát. Về mặt hình thức, các biện pháp hạn chế xuất khẩu theo Đạo luật sửa đổi này được áp dụng chung nhằm ngăn chặn công nghệ của nước này được sử dụng cho mục đích quân sự, mà không nhắm cụ thể vào quốc gia nào. Tuy nhiên, sau đó, Nhật Bản lại dành những ngoại lệ cho một số đối tác thương mại như Đài Loan, Singapore... được phép tiếp tục được nhập khẩu hàng hóa liên quan từ Nhật mà không cần giấy phép.

Trước những động thái này, Trung Quốc cũng đã có hành động đáp trả. Đầu tháng 4/2023, Trung Quốc mở cuộc điều tra đối với các sản phẩm của công ty Micron Technology - nhà sản xuất chip nhớ lớn nhất của Mỹ - với lý do để bảo vệ an ninh chuỗi cung ứng cơ sở hạ tầng thông tin quan trọng, và ngăn ngừa rủi ro an ninh không gian mạng từ các sản phẩm có

vấn đề của công ty này. Đến ngày 21/5/2023, Trung Quốc ra kết luận các sản phẩm do Micron sản xuất có rủi ro an ninh quốc gia và sẽ bị cấm bán cho các nhà khai thác cơ sở hạ tầng thông tin quan trọng của Trung Quốc. Quyết định này của Trung Quốc đánh dấu một bước leo thang trong cuộc chiến công nghệ giữa Mỹ và Trung Quốc.

Về phần mình, Mỹ phản đối quyết liệt và cho rằng lệnh cấm các sản phẩm của Micron của Trung Quốc hoàn toàn không có cơ sở thực tế. Trước đó vào giữa tháng 4/2023, ngay sau khi Trung Quốc tiến hành điều tra Micron, Mỹ đã đề nghị Hàn Quốc kêu gọi các công ty Hàn sản xuất chip không bù đắp thiếu hụt nguồn cung chip cho Trung Quốc trong trường hợp nước này ban hành lệnh cấm với sản phẩm của Micron. Hàn Quốc chưa có động thái cụ thể nào thể hiện sự ủng hộ đối với nỗ lực của Mỹ trong việc hạn chế xuất khẩu thiết bị sản xuất chip sang Trung Quốc. Tuy nhiên ngày 8/5/2023, Hàn Quốc tuyên bố muốn xây dựng một liên minh chip hàng đầu thế giới với Mỹ.

Liên minh châu Âu (EU) hiện chưa có động thái chính thức nào về sự can dự của khối này vào “cuộc chiến chip” với Trung Quốc. Thay vào đó, tháng 4/2023, cả 27 thành viên EU đã thống nhất thông qua Đạo luật chip bán dẫn, với kế hoạch đầu tư khoảng 43 tỷ USD để nâng cao năng lực sản xuất chip của Khối này, từ đó bảo đảm tự chủ nguồn cung chip, tránh phụ thuộc vào bên ngoài, và nâng thị phần toàn cầu của EU về chip bán dẫn từ 10% hiện nay lên 20% vào năm 2030. Tuy nhiên, mới đây nhất, tháng 5/2023, Chính phủ Đức – nền kinh tế lớn nhất EU và là quê hương của hãng sản xuất hóa chất lớn nhất thế giới BASF – tuyên bố đang xem xét kế hoạch hạn chế xuất khẩu sang Trung Quốc các hóa chất sử dụng để sản xuất chip.

Có thể thấy rằng, với một loạt các biện pháp trừng phạt, trả đũa lẫn nhau giữa một bên là Mỹ và các nước đồng minh, một bên là Trung Quốc, cuộc chiến chip được nhận định sẽ còn tiếp tục kéo dài trong thời gian tới, gây tác động lớn đến chuỗi cung ứng các sản phẩm máy móc, công nghệ sản xuất trên toàn cầu.